

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-30

Diarienummer N609-3871/23

Handläggare:

Isabelle Asadian Strandman, Markus Köpman

isabelle.asadian.strandman@grundskola.goteborg.se

markus.kopman@grundskola.goteborg.se

Skolenhetsförändringar inför läsår 2024-2025

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden beslutar om följande enhetsförändringar från och med höstterminen 2024:
 - a. Nordhemsskolan F-9 fasas om till årskurs 7-9 genom att stänga intaget i förskoleklass
 - b. Kålltorpsskolan 4-9 ändras till Kålltorpsskolan 7-9
 - c. Hammarkullsskolan F-3 och Hammarkullsskolan 1-6 anpassad grundskola slås ihop till en skolenhet: Hammarkullsskolan F-3, anpassad grundskola 1-6
 - d. Bjurslättsskolan F-6 ska endast ha anpassad grundskola årskurs 1-6
 - e. Frölundaskolan Bräcke F-9 grundskola läggs ner
 - f. Sjumilaskolan F-9 blir en skola med årskurserna F-6 och följaktligen byter namn till Sjumilaskolan F-6
 - g. Eleverna i nuvarande årskurserna 7 och 8 på Sjumilaskolan F-9, som vid läsårsstart 2024/2025 ska påbörja årskurs 8 och 9, flyttas över till Lundbyskolan 7-9 i samband med läsårsstart 2024, men får även möjlighet att önska annan skola inom ramen för ordinarie önska skola-process i januari 2024.
2. Grundskolenämnden beslutar om följande enhetsförändringar från och med höstterminen 2024 i enlighet med förslaget i tjänsteutlåtande daterat 2023-10-30. Ansvarig utbildningschef får mandat att inom ramen för ordinarie kapacitetsplaneringsprocess göra en slutgiltig bedömning av tidplan och möjlig start utifrån lokalförutsättningar:
 - a. Gustaviskolan F-5 ändras till Gustaviskolan F-6
 - b. Den vilande skolenheten Landalaskolan F-3 aktiveras och ändras till Landalaskolan 1-6 med skolformerna anpassad grundskola och fritidshem
 - c. Anpassad grundskola årskurs 1-9 startas på den befintliga grundskolenheten Brunnsboskolan

Sammanfattning

Elevunderlaget i Göteborg förändras kontinuerligt vilket påverkar behovet av skolplatser. Inför nästkommande läsår minskar elevunderlagen i vissa områden och ökar i andra. Andelen elever i anpassad grundskola förväntas fortsätta öka och en friskola förväntas starta. Vidare har grundskolenämnden antagit principer för skolenhetsstruktur och gett förvaltningen i uppdrag att succesivt arbeta för att uppnå dessa principer. I aktuellt ärende presenteras förslag om skolenhetsförändringar inför läsår 2024/2025 utifrån ovan drivande faktorer.

Arbetet med att planera kapacitet inom anpassad grundskola inför läsår 2024/2025 pågår och det råder fortfarande hög osäkerhet avseende konsekvenserna av friskoleetablering. Detta medför att ytterligare skolenhetsförändringar kan komma att bli aktuella. De skolenheter som föreslås ändras i detta ärende är: Bjurslätsskolan F-6, Brunnsboskolan F-9, Frölundaskolan Bräcke F-9 grundskola, Gustaviskolan F-5, Hammarkullsskolan F-3, Hammarkullsskolan 1-6 anpassad grundskola, Kålltorpsskolan 4-9, Landalaskolan F-3, Nordhemsskolan F-9 och Sjumilaskolan F-9.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Flera av de föreslagna förändringarna syftar till att möjliggöra ett mer effektivt resursutnyttjande inom skolorna. Målet är att skapa större och mer sammanhållna organisationer som kan fungera mer resurseffektivt.

Sjumilaskolan F-6 kommer att få förutsättningar för ett större och mer bärkraftigt låg- och mellanstadium. Detta kommer att möjliggöra en effektivare användning av resurser och bättre samordning av undervisningen. På samma sätt kommer Nordhemsskolan att fasa ut sin till stor del enparallelliga F-6 organisation och övergå till att bli en renodlad 7-9 skola. Detta kommer att optimera resursanvändningen och skapa en mer ändamålsenlig struktur för elever och lärare.

Vidare kommer tillgänglig kapacitet på Lundbyskolan 7-9 att utnyttjas mer effektivt genom att skapa plats för Sjumilaskolans nuvarande årskurs 7 och 8. Lundbyskolan, som är en sjuparallellig högstadieskola, har andra organisatoriska förutsättningar än Sjumilaskolans nuvarande tvåparallelliga högstadium.

Enhetsförändringarna på Brunnsboskolan och Landalaskolan har som huvudsakligt syfte att omstrukturera den befintliga kapaciteten inom grundskolan för att bättre anpassa den till behoven inom anpassad grundskola. Detta är en av de mest kostnadseffektiva lösningarna och hänger samman med förvaltningens övergripande strategierna för expansion inom anpassad grundskola.

Enhetsförändringen på Gustaviskolan innebär ökade kostnader. Detta beror främst på att förvaltningen får tillgång till en ny lokal i anslutning till skolan, vilket medför ökade hyreskostnader. Däremot är det viktigt att notera att dessa ökade kostnader är motiverade av ambitionen att utveckla Gustaviskolan till en F-6 skola och de fördelar det medför för elevernas undervisning.

De övriga föreslagna skolenhetsförändringarna har främst administrativ karaktär och förväntas inte föranleda några större ekonomiska konsekvenser.

Bedömning ur ekologisk dimension

De flesta av de föreslagna enhetsförändringarna bygger på att använda befintliga lokaler mer effektivt.

Enhetsförändringarna på Brunnsboskolan och Landalaskolan handlar om att omvandla grundskolekapacitet till skolplatser för anpassad grundskola. Ur ett ekologiskt perspektiv finns det klara fördelar med att använda befintliga lokaler istället för att genomföra nybyggnation.

Den geografiska placeringen av den planerade expansionen inom anpassad grundskola är geografiskt fördelaktig när man beaktar resvägar och elevernas bostäder. På Hisingen finns ett påtagligt underskott av skolplatser inom anpassad grundskola, vilket har inneburit att många elever har behövt resa till andra utbildningsområden för att få sin utbildning. Med anpassad grundskola på Brunnsboskolan kommer färre elever att behöva resa till andra områden, vilket minskar miljöpåverkan från transporter. Motsvarande fördel uppnås med Landalaskolan, som med sitt centrala läge i Centrum kan bidra till att resvägarna för eleverna blir kortare.

Bedömning ur social dimension

De organisatoriska och strategiska förändringarna som skolenhetsutredningens principer innebär förväntas bidra till ökad kvalitet i undervisningen, utveckling och förstärkning av kompetens, ökat ansvarstagande, bättre kontinuitet samt att behov av insatser identifieras tidigare och resurser kan användas bättre och mer likvärdigt. Större skolenheter underlättar för rektor att organisera undervisningen för alla elever inklusive elever i behov av särskilt stöd. Genom förändringarna på Sjumilaskolan och Nordhemsskolan uppnår förvaltningen dessa principer och fördelar.

Biskopsgården är ett område i staden där det finns en brist på skolplatser i de yngre åldrarna. Med enhetsförändringen av Sjumilaskolan skapar förvaltningen fler skolplatser nära hemmet för elever i de yngre åldrarna. Skolan blir även en renodlad F-6 skola vilket förväntas få positiva effekter på trygghet och studiero. För äldre elever i Biskopsgården kommer enhetsförändringen medföra att eleverna får sin utbildning längre från hemmet. Däremot finns sociala fördelar utifrån integrationssynpunkt.

En fysisk integrering mellan grundskola och anpassad grundskola är inte ett självändamål, men kan i högre grad skapa gynnsamma förutsättningar för ett inkluderande förhållningssätt i organisationen, planeringen och undervisningen. På Brunnsboskolan finns denna fördel då skolan föreslås inkludera båda skolformerna.

Med enhetsförändringen i Brunnsboskolan och Landalaskolan skapar förvaltningen fler platser inom den anpassade grundskolan. Behovet av sådana platser är stort. Många elever måste idag färdas långa sträckor till sina skolor. Det är viktigt att påpeka att behovet av platser fortsätter att vara påtagligt och det kan vara aktuellt med fler enhetsförändringar i framtiden för att möta behoven.

I samtliga fall utom Frölundaskolan Bräcke och Bjurslättsskolan har förvaltningen gjort barnkonsekvensanalyser. Anledningen till att de skolorna undantagits är att det i dagsläget inte går några elever i de aktuella skolorna/årskurserna. Resultaten av analyserna har haft stor betydelse för utredningarna av enhetsförändringarna, varvid resultaten primärt redovisas i den övergripande beskrivningen av respektive ärende. I de

flesta fall redogörs även för några ytterligare perspektiv som framkommit särskilt under rubriken barnkonsekvensanalys.

Samverkan

Information har givits på utskottet för organisation och budget 2 september 2023 och 6 november 2023. Information har givits i lokal samverkansgrupp (LSG) för samtliga utbildningsområden 18 oktober 2023. Samverkan i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 13 november 2023.

Ärendet

Grundskolenämnden har att ta ställning till förvaltningens förslag på tio skolenhetsförändringar:

- Nordhemsskolan F-9 ändras succesivt till Nordhemsskolan 7-9 genom stoppat intag i förskoleklass.
- Kålltorpsskolan 4-9 ändras till Kålltorpsskolan 7-9.
- Hammarkullsskolan F-3 och Hammarkullsskolan 1-6 anpassad grundskola slås ihop till en skolenhet.
- Bjurslättsskolan F-6 ändras till att ha anpassad grundskola i årskurs 1-6.
- Frölundaskolan Bräcke F-9 grundskola läggs ner.
- Sjumilaskolan F-9 ändras till Sjumilaskolan F-6. Skolans högstadium flyttas till Lundbyskolan 7-9
- Gustaviskolan F-5 ändras till F-6.
- Landalaskolan F-3 ändras till Landalaskolan 1-6 med skolformerna anpassad grundskola och fritidshem.
- Brunnsboskolan F-9 kompletteras med anpassad grundskola årskurs 1-9.

Beskrivning av ärendet

Enligt förvaltningens rutin för skolenhetsförändringar ska förslag på skolenhetsförändringar tas upp för beslut i grundskolenämnden i juni, drygt ett år innan förändringarna ska genomföras. Vid behov kan ärenden även lyftas senast i november läsåret innan förändringen genomförs.

Nedan beskrivs de skolenhetsförändringar som förvaltningen föreslår inför läsåret 2024/2025. I takt med att ytterligare kapacitetsmässiga lösningar utreds för anpassad grundskola, samt konsekvenser av friskoleetablering i staden klagörs, kan ytterligare skolenhetsförändringar för läsåret 2024/2025 komma att bli aktuella.

Bjurslättsskolan F-6

Nuvarande organisation: F-6, har haft anpassad grundskola upp till årskurs 9

Föreslagen organisation: F-6, inklusive anpassad grundskola

Bjurslättsskolan är en F-6 skola med både grundskola och anpassad grundskola. Skolan har under några år haft elever i anpassad grundskola upp till årskurs 9 i väntan på att den nya Lundbyskolan 7-9 skulle bli klar. Lundbyskolans anpassade grundskola öppnar i januari 2024 och samtliga elever i anpassad grundskola i årskurs 7-9 på Bjurslättsskolan har redan önskat skolbyte och fått beslut om placering på Lundbyskolan 7-9. Det innebär att Bjurslättsskolan från och med januari 2024 inte kommer ha några högstadieelever inskrivna i anpassad grundskola. I samband med detta föreslår därför förvaltningen att skolenheten fastställs som en F-6 skola, i enlighet med skolenhetsutredningens principer om matchande årskurser för skolformerna som ingår i samma skolenhet. Då samtliga högstadieelever på skolan redan kommer ha bytt till Lundbyskolan innebär förändringen inte att några elever flyttas, men det innebär att de elever som går i anpassad grundskola på Bjurslättsskolan F-6 framöver behöver önska annan skola när de ska börja högstadiet.

Barnkonsekvensanalys

Ingen barnkonsekvensanalys är genomförd i detta ärende då högstadiesamheten på Bjurslättsskolan från början varit avsedd att vara tillfällig och inga elever flyttas från skolan.

Brunnsboskolan F-9

Nuvarande organisation: F-9

Föreslagen organisation: F-9 inklusive anpassad grundskola årskurs 1-9

Brunnsboskolan F-9 är en två- till treparallell F-9 skola. På skolan finns även musikklasser i årskurs 4-9. Från höstterminen 2023 har skolan kompletterats med en ny skolbyggnad och fått utökad kapacitet. Förvaltningen har ett stort underskott av platser inom anpassad grundskola i staden i allmänhet och på Hisingen i synnerhet.

Det finns flera fördelar med föreslagen förändring. Befintlig kapacitet inom grundskola ställs om för att bättre möta behoven inom anpassad grundskola. I fallet Brunnsboskolan samlokaliseras förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola inom samma enhet som innefattar samtliga stadier, vilket kan ge olika gynnsamma effekter för såväl elever som personal. Detta bör även ge gynnsamma effekter utifrån resvägar då förvaltningen tillskapar fler platser inom anpassad grundskola i närheten av där eleverna bor.

Förvaltningen har beställt en förstudie för att undersöka huruvida lokalerna kan anpassas för anpassad grundskoleverksamhet. Då förstudien pågår råder viss osäkerhet kring om det är möjligt att starta anpassad grundskoleverksamhet vid enheten. Initialt i förstudien har matsalskapaciteten visat sig vara en flaskhals.

För att inte riskera att verksamhetsstarten försenas önskar förvaltningen få nämndens mandat att komplettera enheten med anpassad grundskola under förutsättningar att förstudiens resultat är gynnsamma och lokalerna kan anpassas. Då det sker fler löpande placeringar inom anpassad grundskola kan det vara tänkbart att starta verksamheten under pågående läsår om lokalerna inte skulle hinna bli klara till läsårsstart.

Barnkonsekvensanalys

En preliminär barnkonsekvensanalys har genomförts. Då förstudie pågår kan barnkonsekvensanalysen behöva kompletteras utifrån förstudiens slutsatser.

Frölundaskolan Bräcke F-9 grundskola

Nuvarande organisation: Frölundaskolan Bräcke F-9 grundskola

Föreslagen organisation: Enheten läggs ner

På Frölundaskolan Bräcke finns två skolenheter, Frölundaskolan Bräcke 1-9 anpassad grundskola och Frölundaskolan Bräcke F-9. Detta ärende gäller Frölundaskolan Bräcke F-9 som är en grundskola.

På Frölundaskolan Bräcke F-9 har elever tidigare fått undervisning enligt grundskolans läroplan men med särskilda anpassningar. Dessa elever har inte varit mottagna i anpassad grundskola.

Från höstterminen 2024 finns inte längre några elever inskrivna vid Frölundaskolan Bräcke F-9. Någon faktisk undervisning har inte bedrivits på skolan detta läsår.

Frölundaskolan Bräcke 1-9 anpassad grundskola fortsätter som vanligt och påverkas inte av förändringen. Skulle det bli aktuellt att utöka verksamheten på Frölundaskolan Bräcke igen i framtiden har förvaltningen möjlighet att återkomma till nämnden.

Barnkonsekvensanalys

Ingen barnkonsekvensanalys har gjorts då inga barn är inskrivna i berörd enhet.

Gustaviskolan F-5

Nuvarande organisation: F-5

Föreslagen organisation: F-6

Enligt skolenhetsutredningens principer bör skolenheter vara organiserade i årskurserna F-6 respektive 7-9. Ett prioriterat uppdrag har varit att säkra sammanhållna stadier på de skolenheter som idag saknar det. Gustaviskolan F-5 är en av få F-5 skolor i staden. Det har därför pågått arbete med att utöka lokalerna på skolan för att möjliggöra även årskurs 6. Arbetet har fortlöpt väl och förutsättningarna ser goda ut för att kunna säkra lokalexpansion i direkt anslutning till Gustaviskolan till läsåret 2024/2025, vilket därmed möjliggör för skolan att bli en F-6 skola.

Fördelen med ändringen är att eleverna får möjlighet att gå kvar på sin skola fram till högstadiet. Det möjliggör i sin tur mer sammanhållen undervisning då kursplanen är uppdelad per stadie och eleverna annars hade behövt byta skola mitt i ett stadium.

Responser från elever, vårdnadshavare och personal har generellt varit positiv till ändringen. Ur ett förvaltningsperspektiv medför dock ändringen ökade kostnader då den förutsätter att ytterligare lokaler hyrs in. Dessa kostnader kan beslutas inom förvaltningens delegation och bedöms vara rimliga i förhållande till lokalernas läge och de nyttor en sammanhållen F-6 skola medför organisatoriskt.

Då det är externa lokaler som ska anpassas finns det en liten risk för förseningar som exempelvis skulle kunna innebära att undervisningen kan behöva ske i tillfälliga lokaler inledningsvis. Då förvaltningen bedömer förutsättningarna för att få lokalerna som goda lyfts ärendet för beslut i detta skede, då alternativet hade varit att avvakta ytterligare ett år. Förvaltningen föreslår därför att ansvarig utbildningschef ges mandat att inom ramen för ordinarie kapacitetsplaneringsprocess avgöra om årskursen ska göras tillgänglig innan önska skola-processen startar i januari eller om förändringen ska pausas till nästkommande läsåre. Avgörande i den bedömningen är dels hur stor risken bedöms vara i takt med att arbetet fortlöper, dels hur försenat projektet riskerar att bli.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalysen visar bland annat på fördelar med att kunna gå hela mellanstadiet på en skola. I dagsläget kan det dessutom, beroende på kapacitetsförutsättningar, bli så att eleverna som lämnar årskurs 5 kan placeras på F-6 skolor för att året efter behöva byta skola igen. Detta undviks genom att ändra skolstrukturen till F-6, vilket i högre grad följer övrig struktur i området.

Hammarkullsskolan F-3 och Hammarkullsskolan 1-6 anpassad grundskola

Nuvarande organisation: Två skolenheter, Grundskola: F-3, Anpassad grundskola: 1-6

Föreslagen organisation: Slå ihop skolorna till en enhet men behålla befintliga årskurser och skolformer

I skolenhetsutredningen fastställdes att de skolenheter som är på samma adress ska slås ihop till en skolenhet, med vissa undantag för anpassade grundskolor för elever med omfattande behov. Hammarkullsskolorna blev det enda undantaget från ovan i samband med genomförandet, då skolenheterna har olika årskurser för de olika skolformerna. Sedan dess har rättsläget utvärderats ytterligare och bedömningen är att det går att ha en skolenhet med olika årskurser för olika skolformer.

Fördelen med att slå ihop skolenheterna är att elever på grundskolan som utreds och blir mottagna i anpassad grundskola får samma rätt som övriga elever på skolor med både grundskola och anpassad grundskola i staden, att få gå kvar på sin skola även efter mottagande. Det underlättar även det administrativa arbetet på skolan då två skolenheter medför ökad administration.

Nackdelarna bedöms vara små. För elever som läser enligt läroplanen för anpassad grundskola på andra skolenheter kan möjligheten att få plats på just Hammarkullsskolan möjligtvis minska något då grundskoleelever på skolan som blir utredda och mottagna i anpassad grundskola har förtur.

Sammanslagningen innebär vidare att Hammarkullsskolan blir den enda kommunala skolan i staden med olika årskurser fastställda för olika skolformer. Enligt skolenhetsutredningens principer ska skolenheter ha samma årskurser för både grundskola och anpassad grundskola. I detta fall har ett undantag varit nödvändigt då det finns stort behov av platser i anpassad grundskola i staden. I Nordost finns det många F-3 skolor, men mer begränsade möjligheter till platser i anpassad grundskola i årskurs 4-9. Det var bakgrunden till att Hammarkullsskolans anpassade grundskola tidigare utökades med mellanstadium och orsaken till att skolan fortsatt behöver ha olika årskurser för de olika skolformerna. På sikt är ambitionen att ha samma årskurser för båda skolformer, men de kapacitetsmässiga förutsättningarna finns inte i nuläget.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är genomförd och slutsatserna är att förändringen har marginell påverkan då den primärt är av formell karaktär och verksamheten fortsätter som innan. Förändringen medför dock att eleverna på Hammarkullsskolan får samma rätt som elever på andra skolor i staden där både grundskola och anpassad grundskola finns, att få gå kvar på sin skola om man börjar i grundskolan men blir mottagen i anpassad grundskola. På så vis bidrar förändringen till ökad trygghet och kontinuitet för dessa barn.

Kålltorpsskolan 4-9

Nuvarande organisation: Formellt 4-9, läsåret 23/24 har skolan elever i årskurs 6-9

Föreslagen organisation: 7-9

Kålltorpsskolan har varit en skola med årskurserna 4-9. Skolan har främst tagit emot elever från närliggande Parkskolan, som tidigare hade årskurserna F-3. I samband med att Parkskolan byggdes ut och ändrades till F-6 läsåret 2022/2023 behöll de sina mellanstadieelever och det fanns därmed inget behov av intag till nya klasser i

mellanstadiet i Kålltorpsskolan. Från och med läsåret 2024/2025 kommer Kålltorpsskolan endast att ha elever i årskurs 7-9 och skolan bedöms vara lämplig att fortsätta som renodlat högstadium utifrån läge, storlek och tillgång till specialsalar.

Fördelen med en ändring till 7-9 blir att skolstrukturen i området blir mer renodlad och eleverna på F-6 skolorna i området får likvärdiga möjligheter att komma in på Kålltorpsskolan. För de elever som går på Kålltorpsskolan innebär ändringen att verksamheten kan fokusera helt på högstadieverksamhet.

Nackdelen är att det med färre elever på skolan finns risk för större ekonomisk och organisatorisk sårbarhet, vilket skulle kunna påverka undervisningen negativt. Å andra sidan är högstadieverksamheten på Kålltorpsskolan så pass stor att den risken bedöms vara liten.

Det har inte kommit in några synpunkter om förändringen från elever och vårdnadshavare. Från personalen har synpunkterna varit få, och då främst kopplade till personalen som i dagsläget har årskurs 6 och inte är behöriga att undervisa i årskurs 7-9.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalysen visar på samma slutsatser som ovan.

Landalaskolan F-3

Nuvarande organisation: Vilande skolenhet F-3

Föreslagen organisation: 1-6 med anpassad grundskola och fritidshem.

Landalaskolan har varit en grundskola som tidigare minskat från F-5 till F-3, innan verksamheten flyttades och enheten lades vilande från och med läsåret 2023/2024. Bakgrunden till detta är främst att elevunderlaget i området succesivt har minskat samtidigt som elevers önskemål om placering på skolenheten minskat. Konsekvensen blev att skolenheten var nere i totalt 42 elever, med följd att förutsättningarna för att bedriva kvalitativ grundskoleverksamhet blev för dåliga, varvid verksamheten flyttades. Skollokalen finns dock kvar och kan användas till annan verksamhet.

I ett läge där behovet av platser för anpassad grundskola ökar kraftigt bedömer förvaltningen att Landalaskolans lokaler kan vara lämpliga för att starta en anpassad grundskola. Till skillnad från grundskola kan en anpassad grundskola bli bärkraftig med betydligt färre elever. Fördelen med Landalaskolan, jämfört med att starta verksamhet i helt nya lokaler, är att det är centralt belägna lokaler som kräver förhållandevis få anpassningar. En första uppskattning är att skolan kommer kunna rymma ungefär fem grupper inom anpassad grundskola i årskurs 1-6, vilket inte riktigt uppfyller skolenhetsutredningens principer om sex grupper på 1-6 skolor, men är tillräckligt nära för att det bedöms rimligt att starta.

Fördelen med förändringen är att det, genom att nyttja befintliga lokaler, tillskapas en större mängd skolplatser inom anpassad grundskola i centrala staden som kan avlasta utbildningsområde Centrum, men även övriga utbildningsområden. Det gör i sin tur att fler elever får möjlighet till skolplats närmre hemmet. Genom att använda befintliga lokaler kan kapacitet inom grundskola växlas om till anpassad grundskola på ett förhållandevis snabbt och ekonomiskt effektivt sätt.

Nackdelen är att verksamheten kommer bli förlagd utan samlokalisering med grundskola, vilket avviker från skolenhetsutredningens principer. Konsekvensen ur ett elevperspektiv blir framförallt begränsade sociala sammanhang, samtidigt som möjligheten att vid behov kunna växla mellan undervisning inom grundskola och anpassad grundskola begränsas. Med hänsyn taget till det behov av expansion av anpassad grundskola som råder bedömer ändå förvaltningen att Landalaskolan kan utgöra ett bra alternativ. Den blir förhållandevis stor, vilket ändå skapar viss möjlighet till socialt utbyte, det kommer finnas tillräckligt många grupper för att i hög grad kunna anpassa undervisningen utifrån elevers behov och tillräckligt mycket personal för att möjliggöra kollegialt lärande. Möjligheten att kunna erbjuda skolplatser nära elevernas hem väger också tungt i sammanhanget.

En förstudie är beställd för Landalaskolan, men resultatet är ännu inte färdigt. Förvaltningens bedömning i nuläget är att det finns goda förutsättningar att anpassa lokalerna för anpassad grundskola. För att inte riskera att verksamhetsstarten försenas önskar förvaltningen få nämndens mandat att starta enheten med anpassad grundskola och fritidshem under förutsättningar att förstudiens resultat är gynnsamma och lokalerna kan anpassas. Då det sker fler löpande placeringar inom anpassad grundskola kan det vara tänkbart att starta verksamheten under pågående läsår om lokalerna inte skulle hinna bli klara till läsårsstart.

Barnkonsekvensanalys

Den barnkonsekvensanalys som har gjorts visar, utöver det som skrivits ovan, att Landalaskolan utgör ett av de bättre alternativen för kapacitetsväxling till anpassad grundskola. Genom den volym på ca fem grupper som förväntas möjliggöras på Landalaskolan skapas goda förutsättningar att bedriva en flexibel verksamhet utifrån elevernas behov. Elever inom anpassad grundskola har vanligtvis väldigt varierade behov och möjligheten till flexibel gruppindelning och en relativt stor personalbas är av stor vikt för att kunna bedriva god undervisning.

Nordhemsskolan F-9

Nuvarande organisation: F-9

Föreslagen organisation: Ändras succesivt till 7-9 genom stoppat intag i förskoleklass

Elevunderlaget i Majorna-Linné har varit ovanligt högt under några år, men har börjat minska och förväntas fortsätta sjunka enligt befolkningsprognoserna. Minskningen går att se tydligt både i förändrade utflyttningsmönster i samband med pandemin, men även kraftigt sjunkande födelsetal. Dessa två effekter tillsammans bidrar till att elevunderlaget i framförallt Linné minskar. Nästa läsår förväntas även en friskola starta i närområdet vilket kan innebära att elevunderlaget till de kommunala skolorna minskar än mer. För att kunna möta dessa omvärldsförändringar behöver skolorna i området ha en stabil bas med flera paralleller för att kunna parera eventuella snabba svängningar bättre.

Nordhemsskolan har i dagsläget bara en parallell i årskurs F-5 och är därmed den skolan i området som är mest sårbar för bortfall till fristående skolor, flytt osv. Dessa mönster går att se redan idag och skolan är nere i som lägst 14 elever i en årskurs. Skolans lokaler och miljö lämpar sig dessutom mer för högstadium.

I ett läge där elevunderlaget förväntas minska samtidigt som elevrörligheten bland de som är kvar förväntas öka, bedömer förvaltningen att F-6 på Nordhemsskolan bör fasas ut för att istället prioritera högstadium och anpassad grundskola på skolan.

Fördelarna med förändringen är att det genom en mer effektiv skolorganisation i Linnéområdet skapas bättre förutsättningar för god kvalitet och kontinuitet i undervisningen. Eftersom utfasningen sker succesivt kommer de elever som går på Nordhemsskolan idag kunna gå kvar på skolan och därmed vara kvar i den miljö och det sammanhang de är vana vid. På sikt blir det en tydligare skolstruktur i området och eleverna som bor i området får likvärdiga förutsättningar att komma in på F-6 respektive 7-9 skolor.

Nackdelarna är att utbudet av skolor att önska i förskoleklass och på sikt låg- och mellanstadiet minskar för eleverna som bor i närområdet. Det finns dock ett flertal andra skolor i närområdet. Övriga kommunala skolor inom två kilometer från Nordhemsskolan är: Oscar Fredriksskolan F-6 (0,6 km), Annedalsskolan F-6 (0,8 km), Hagaskolan F-5 (0,8 km), Fjällskolan F-6 (1 km), Gustaviskolan F-5 (1,5 km) och Guldhedsskolan F-9 (1,8 km). Exakt var eleverna som annars hade fått skolplacering på Nordhemsskolan hamnar i framtiden beror på storlek på aktuell elevkull, sökmönster och regelverk.

Medan det är en fördel att befintliga elever kan gå kvar, finns det även risker och utmaningar med att fasa ut en verksamhet. Det kan leda till att befintliga elever och medarbetare söker sig ifrån skolan, vilket kan påverka kontinuiteten och kvaliteten i undervisningen negativt. Detta mönster finns redan idag men kan öka och uppstå även på personalsidan. Anledningen till att årskurserna ändå föreslås fasas ut är dels för att tryggheten att få gå kvar på sin skola bedöms väga tungt, dels att det inte finns skolor med tillräcklig ledig kapacitet för att kunna flytta hela verksamheten på en gång.

Det har kommit in enstaka synpunkter från vårdnadshavare som framförallt uttryckt oro över hur förändringen kommer påverka de elever som går kvar i låg- och mellanstadiet. Bland annat lyfts oro för att de yngre eleverna blir allt färre i relation till de äldre och att förändringen innebär att det inte kommer finnas en sammanhållen skola årskurs F-9 i området. Det är även några som uttrycker oro för hur personalläget blir i de klasser som är kvar och undrar över det långsiktiga behovet av skolplatser då det byggs bostäder i området.

Förändringen från F-9 till 7-9 följer skolenhetsutredningens principer om skolstruktur. Den gör även att skolstrukturen i området blir mer likvärdig, då Nordhemsskolan i nuläget är den enda F-9 skolan Majorna-Linné. Det stämmer att det kommer ske variationer i elevkullarna vilket kommer påverka kapacitetsbehoven på sikt. De befolkningsprognoser som finns i nuläget pekar dock på att det kommer vara färre elever under hela prognosperioden fram till 2030. Enda undantaget är 2027, då elevprognosen är på motsvarande nivå som läsåret 2024/2025. Med så låga befolkningsprognoser, i kombination med friskoleetableringar, ser förvaltningen stora risker med att ha en skola med endast en parallell. Verksamheten kommer vara för organisatoriskt och ekonomiskt sårbar, med risk för att elevernas undervisning påverkas negativt.

Barnkonsekvensanalys

Resultatet av barnkonsekvensanalysen visar utöver det som redovisats ovan att förutsättningarna för socialt utbyte med andra elever i samma ålder kan bli bättre för eleverna som i framtiden hamnar på övriga skolor, då Nordhemsskolan endast har en parallell varvid elevunderlaget blir väldigt begränsat. Genom att placera eleverna på skolor med fler paralleller skapas bättre förutsättningar för möten och socialt utbyte.

Sjumilaskolan F-9

Nuvarande organisation: F-9

Föreslagen organisation: F-6. Skolans högstadium flyttas till Lundbyskolan 7-9.

Höstterminen 2024 öppnar den nybyggda Lundbyskolan 7-9 som är en sjuparallellig skola och omfattar årskurserna 7-9 i både grundskola och anpassad grundskola. Tillskottet av Lundbyskolan innebär att det de närmsta åren, med nuvarande organisation, finns ett överskott av skolplatser i de äldre åldrarna på Hisingen. Samtidigt står Biskopsgården och Lundby inför en brist på skolplatser för de yngre åldrarna.

För närvarande är Sjumilaskolan en tvåparallellig skola med årskurserna F-9. Det uppfyller inte skolenhetsutredningens principer om volym och bärkraftighet. En omstrukturering till årskurserna F-6 skulle möjliggöra att ställa om skolans kapacitet till ett utökat mottagande i låg- och mellanstadiet. Samtidigt skulle den tillgängliga utbildningskapaciteten på den nya Lundbyskolan 7-9 utnyttjas mer effektivt.

Förändringen innebär att fler elever i de yngre åldrarna kommer ha möjlighet att gå i skolan i sitt närområde. För äldre barn kommer förändringen leda till att de får resa längre till sin skola, även om resvägarna bedöms följa stadens riktlinjer för skolplacering. För de äldre barnen kommer förändringen leda till mer varierat umgänge med elever i samma ålder. Lundbyskolan kommer att förse flera olika geografiska områden med högstadieplatser, liksom Santoskolan som är en annan stor högstadieskola i Lundby.

Synpunkter från berörda elever och vårdnadshavare har i grunden varit positiva. Den oro som förvaltningen har uppmärksammat har huvudsakligen handlat om blivande årskurs 9-elevs betyg och skolbyte inför deras sista år i grundskolan.

Elever i nuvarande årskurs 7 och 8 har framfört önskemål att fortsätta sin utbildning på Lundbyskolan, som anses vara mer attraktiv och erbjuda fler aktiviteter i närområdet. Förvaltningen kommer att erbjuda samtliga elever i nuvarande årskurs 7 och 8 möjligheten att fortsätta sin utbildning vid Lundbyskolan. Samtidigt kommer de elever som önskar utforska andra alternativ erbjudas att delta i Önska skola inför det nya läsåret.

Eleverna i nuvarande årskurs 7 och 8 har även framfört önskemål om att deras klasser ska hållas intakta och att deras nuvarande lärare ska följa med i flytten. Ambitionen är att kunna behålla klasserna på Lundbyskolan, även om det delvis beror på hur många elever som i slutändan väljer andra skolor, vilket även kan påverka personalfrågorna.

På Lundbyskolan kommer nuvarande årskurs 7 och 8 från Sjumilaskolan att studera parallellt med elever från tidigare Ryaskolan. Förvaltningen har samrått med rättsvårdande myndigheter för att säkerställa att förändringen inte ökar risken för konflikter mellan olika elevgrupper. Polisen har inte uttryckt några invändningar mot förändringen ur detta perspektiv.

Förvaltningen tar även hänsyn till eventuell oro bland eleverna i nuvarande årskurs 6 inför övergången till årskurs 7. De centrala förvaltningsfunktionerna och Sjumilaskolan kommer att samarbeta för att nå ut till vårdnadshavare och ge eleverna bättre möjligheter att göra informerade skolval, särskilt inför läsåret 2024-2025 då nuvarande årskurs 6 på Sjumilaskolan för första gången ska delta i Önska skola.

Barnkonsekvensanalys

Resultatet av barnkonsekvensanalysen visar på det som redovisats ovan. Den indikerar även att i vissa familjer följer äldre elever också sina yngre syskon till och från skolan. Det är möjligt att förändringen kan påverka enskilda familjer ur denna aspekt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning baseras på de faktorer som beskrivs nedan samt under rubrikerna *Bedömning ur ekonomisk dimension*, *Bedömning ur ekologisk dimension* och *Bedömning ur social dimension*.

Skolenhetsutredningens principer

Grundskolenämnden har sedan tidigare fattat beslut om grundläggande principer för hur skolor bör vara organiserade och dimensionerade¹. I dessa fastställs bland annat att skolenheter bör ha strukturen F-6, 7-9, lämplig volym sett till antal paralleller per årskurs definieras utifrån årskurser på skolan och en princip om samlokalisering av skolformer sätts. Målet med de grundläggande principerna är ökad kvalitet i undervisningen samt ökad likvärdighet, delaktighet, rättssäkerhet och hållbarhet.

Årets förslag till skolenhetsförändringar tar till stor del utgångspunkt i dessa antagna principer. Det gäller till exempel omväxlingen av Gustaviskolan F-5 till F-6, Kålltorpsskolan 4-9 till 7-9, Nordhemsskolan F-9 till 7-9 samt Sjumilaskolan F-9 till F-6. Uppfylldandet av skolenhetsutredningens principer kommer ta lång tid att genomföra och det kommer därför arligen att föreslås förändringar som är möjliga i takt med att förutsättningar finns.

Ökad andel elever i anpassad grundskola

Andelen elever som blir mottagna i anpassad grundskola i relation till det totala elevunderlaget har ökat under flera år och fortsätter öka i hög takt. Det innebär att antalet platser inom anpassad grundskola behöver öka kraftigt, medan behovet av platser inom grundskola minskar i flera delar av staden. Lokaler som i dagsläget inte nyttjas, eller inte nyttjas fullt ut, föreslås användas till att bedriva anpassad grundskola. Detta gäller Landalaskolan och Brunnsboskolan. Förslagen utgör en viktig del av att möta förvaltningens förväntade behov 2024/2025, men det kommer behövas ytterligare platser. I takt med att förutsättningarna för omväxling klargörs, bland annat med hänsyn till friskoleläget (se nedan), kommer det därför troligtvis bli aktuellt med fler enhetsförändringar.

Över/underkapacitet

Kapacitetsstatusen, alltså behov och utbud av skolplatser, varierar mellan olika delar av staden samt mellan olika årskurser. Inför 2024/2025 förväntas elevunderlagen framförallt minska på flera håll, varvid det blir nödvändigt att se över skolstrukturen för att effektivisera organisationen. I Biskopsgården är läget tvärtom för yngre elever och behovet av skolplatser för elever i förskoleklass är stort. Detta är de primära orsakerna till förslagen om Nordhemsskolan och Sjumilaskolan.

¹ Skolenhetsutredningen - grundläggande principer för en ny skolenhetsorganisation (N609-0574/20), Ny skolenhetsorganisation steg 2 – grundläggande principer (N609-3355/22)

Osäkert friskoleläge

Läsår 2024/2025 förväntas flera friskolor starta och/eller utöka sin kapacitet. Det råder dock stor osäkerhet över hur många skolor som kommer starta då flera huvudmän har tillstånd men inte lokaler i nuläget. Risker är stor att grundskoleförvaltningen kommer få överkapacitet av grundskoleplatser till följd av dessa etableringar/utökningar. De förväntade konsekvenserna av dessa förändringar är dock svåra att bedöma i nuläget. I takt med att konsekvenserna av etableringarna blir mer kända kan det därför bli aktuellt med ytterligare enhetsförändringar.

Protokollsutdrag skickas till

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning